Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/3918

2026 9 1

TARYBOS REKOMENDACIJA

2026 m. liepos 10 d.

dėl Vokietijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2026/3918)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) Reglamente (ES) 2024/1263 nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti užtikrinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir įtraukų ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą;

(2) 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Vokietijos 2026 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2026 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Vokietija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos, rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl žmogiškojo kapitalo Europos Sąjungoje ir pasiūlymą dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([2]) priėmė 2026 m. balandžio 21 d., o bendrą užimtumo ataskaitą ir rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo – 2026 m. kovo 9 d.;

([1]) 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) OL C, C/2026/2434, 2026 4 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti Sąjungos konkurencingumą pasaulyje. Kaip esminiai tvaraus ekonomikos augimo ramsčiai, joje nustatytos trys būtinos transformacijos: inovacijos; priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumo užtikrinimas; saugumas. Nuo tada, kai buvo paskelbtas konkurencingumo kelrodis, juo remtasi vykdant Europos semestro darbą, užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su ES strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(4) 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) ([3]) galutinį etapą. Įgyvendinant Europos semestro politikos prioritetus itin svarbūs buvo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planai kartu su sanglaudos politikos finansavimu, nes buvo reikalaujama, kad šiais planais būtų veiksmingai sprendžiami visi per pastaruosius ciklus atitinkamose konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatyti uždaviniai arba didelė jų dalis, o pagal Europos sanglaudos politiką finansuojamomis programomis – atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Artėjant EGADP įgyvendinimo laikotarpio pabaigai, tebėra labai svarbu tęsti pagal EGADP remiamas ir įgyvendinamas reformas ir investicijas, visų pirma tas, kurios padeda spręsti konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius, ir jomis remtis;

(5) 2026 m. birželio 3 d. Komisija paskelbė 2026 m. Vokietijai skirtą ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Vokietijos padaryta įgyvendinant jai skirtas 2025 m. rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina EGAD planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Vokietijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Vokietijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(6) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija paragino valstybes nares prašyti koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas ([4]); 2025 m. kovo 6 d. šį pasiūlymą palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba. 2025 m. spalio 10 d. Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu ir rekomendacija, priėmė Rekomendaciją, kuria patvirtinamas Vokietijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir kuria Vokietijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) ([5]). Planas apima 2025–2029 m. laikotarpį, o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per septynerius metus. Taryba rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 4,4 % 2025 m., 4,5 % 2026 m., 2,3 % 2027 m., 1,7 % 2028 m. ir 1,6 % 2029 m.; tai atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2024 bazinius metus, t. y. 4,4 % 2025 m., 9,0 % 2026 m., 11,5 % 2027 m., 13,3 % 2028 m. ir 15,2 % 2029 m. Be to, gavusi Vokietijos prašymą, 2025 m. spalio 10 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Vokietijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo. Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo laikotarpiu (2025–2028 m.) Vokietijai leidžiama peržiūrėti valdžios sektoriaus išlaidų prioritetus arba padidinti valdžios sektoriaus pajamas, kad nuolat didesnės gynybos išlaidos nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu;

([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, Briuselis, 2025 m. kovo 19 d., C (2025) 2000 final.

([5]) 2025 m. spalio 10 d. Tarybos rekomendacija, kuria patvirtinamas Vokietijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir kuria Vokietijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/5635, 2025 10 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5635/oj).

(7) 2026 m. balandžio 30 d. Vokietija pateikė savo 2026 m. metinę pažangos ataskaitą ([6]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi, dėl reformų ir investicijų, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, įgyvendinimo ir reformų bei investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi Vokietijos pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(8) 2025 m. realiojo BVP augimas buvo 0,2 %, o infliacija pagal SVKI – 2,3 %. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 0,6 % 2026 m. ir 0,9 % 2027 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,9 % 2026 m. ir 2,7 % 2027 m.;

(9) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([7]), Vokietijos valdžios sektoriaus deficitas 2024–2025 m. išliko nepakitęs ir siekė 2,7 % BVP. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad 2026 m. deficitas sudarys 3,7 % BVP, o 2027 m. – 4,1 % BVP. Šis padidėjimas 2026 ir 2027 m. daugiausia susijęs su didėjančiomis infrastruktūrai ir gynybai skirtomis išlaidomis, taip pat pajamas mažinančiomis mokesčių lengvatų priemonėmis;

(10) remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinės politikos kryptis ([8]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo iš esmės neutrali. Numatoma, kad 2026 ir 2027 m. ji bus skatinamoji, o jos kryptis – atitinkamai 1,3 % ir 0,5 % BVP;

(11) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([9]), Vokietijos valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 62,2 % BVP 2024 m. pabaigoje iki 63,5 % BVP 2025 m. pabaigoje. Skolos santykio padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi didesnį atsargų ir srautų koregavimą 2025 m. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 65,8 %, o iki 2027 m. pabaigos – dar iki 68,0 %. 2026 ir 2027 m. padidėjimas daugiausia atspindi pirminio deficito padidėjimą;

(12) remiantis Eurostato duomenimis ([10]), bendros valdžios sektoriaus gynybos išlaidos Vokietijoje 2025 m. sudarė 1,5 % BVP, t. y. 0,4 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 baziniais metais. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. jos sudarys 1,9 % BVP, t. y. 0,8 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m. ([11]);

([6]) 2026 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos adresu https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostato euro rodikliai, 2026 m. balandžio 22 d.

([8]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

([9]) Eurostato euro rodikliai, 2026 m. gegužės 22 d.

([10]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG).

([11]) NATO gynybos išlaidų apibrėžtis skiriasi nuo valstybės funkcijų klasifikatoriaus (COFOG) gynybos išlaidų apibrėžties. Be to, galėtų būti skirtumų dėl išlaidų, ypač karinės įrangos išlaidų, įrašymo į sąskaitas laiko, nes NATO ataskaitose nesilaikoma nacionalinių sąskaitų taisyklių, reglamentuojančių įrašymo į sąskaitas laiką.

(13) Sąjungai ir toliau kyla energijos tiekimo sutrikimų ir padidėjusio kainų nepastovumo rizika, kurią dar labiau didina geopolitinė įtampa, daranti poveikį pasaulinėms naftos ir dujų rinkoms. Per 2022–2023 m. energetikos krizę įgyta patirtis parodė, kad plataus masto ir netikslinės priemonės lemia didelius fiskalinius kaštus ir yra socialiai ir ekonomiškai neefektyvios. Nuo karo Artimuosiuose Rytuose pradžios 2026 m. vasario mėn. Vokietija ėmėsi fiskalinės politikos priemonių, kad sušvelnintų didelių energijos kainų poveikį namų ūkiams ir įmonėms ([12]). Jos apima netikslinį dyzelinui ir benzinui taikomo energijos mokesčio sumažinimą 2026 m. gegužės–birželio mėn. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad šių priemonių fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarys maždaug 0,1 % BVP. Remiantis Komisijos įverčiais, jei šios priemonės liktų galioti iki 2026 m. pabaigos, jų fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarytų 0,2 % BVP;

(14) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2025 m. grynosios išlaidos Vokietijoje išaugo 3,8 %. 2025 m. grynųjų išlaidų augimas nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo tempo;

(15) remiantis Komisijos skaičiavimais numatoma, kad grynosios išlaidos Vokietijoje 2026 m. išaugs 5,6 %, o 2025 ir 2026 m. iš viso – 9,7 %. Numatomas 2026 m. grynųjų išlaidų augimas viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas metinis nuokrypis sudaro 0,5 % BVP. Vertinant 2025 ir 2026 m. kartu, numatoma, kad už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą bus didesnis ir bendras grynųjų išlaidų augimo tempas, o tai atitinka 0,3 % BVP bendrą nuokrypį. Tačiau, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis, numatomas nuokrypis neviršija pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą leidžiamo lankstumo ribų;

(16) rekomendacijoje, kuria pritariama Vokietijos vidutinės trukmės laikotarpio planui, nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis grindžiamas koregavimo laikotarpio pratęsimas, ir jų įgyvendinimo tvarkaraštis. Atsižvelgdama į Vokietijos metinėje pažangos ataskaitoje pateiktą informaciją, Komisija daro išvadą, kad pagrindiniai šių reformų ir investicijų, kurios turėjo būti įvykdytos iki 2026 m. balandžio 30 d., etapai iš esmės įgyvendinami pagal planą. Komisija mano, kad apskritai Vokietija patenkinamai įvykdė savo įsipareigojimus ([13]);

(17) 2026 m. birželio 3 d. Komisija priėmė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį ([14]). Tame pranešime įvertinta Vokietijos padėtis pagal deficito kriterijų, nes šalies planuojamas valdžios sektoriaus deficitas 2026 m. viršys nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad Vokietija deficito kriterijaus neatitinka. Tačiau Komisija laikėsi nuomonės, kad nėra pagrindo pradėti perviršinio deficito procedūrą dėl Vokietijos, nes Taryba aktyvavo nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą Vokietijai, o tai, kad 2026 m. deficitas viršys pamatinę vertę, kaip numatoma Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje, visiškai paaiškinama gynybos išlaidų didėjimu nuo 2021 m. Atsižvelgdama į tai ir apsvarsčiusi pagal SESV 126 straipsnio 4 dalį parengtą Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę, Komisija nepasiūlė pradėti perviršinio deficito procedūros;

([12]) Tai atspindi padėtį iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino (2026 m. gegužės 4 d.).

([13]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „2026 m. Europos semestras. Pavasario dokumentų rinkinys“, COM (2026) 200 final.

([14]) Komisijos pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį, 2026 6 3, COM (2026) 302 final.

(18) pastaruosius du dešimtmečius viešosios investicijos buvo nepakankamos, tačiau ėmė didėti – BVP dalimi išreikštos viešosios investicijos padidėjo nuo 2,2 % 2005 m. iki 2,9 % 2023 m. ir 3,3 % 2025 m. Tačiau grynosios viešosios investicijos, t. y. investicijos po nusidėvėjimo, tebėra vienos mažiausių ES – 0,4 % BVP. Tai rodo, kad reikia toliau didinti viešąsias investicijas, kad būtų skatinamas ekonomikos augimas ir konkurencingumas. Be to, tebėra svarbu toliau dėti pastangas supaprastinti planavimo ir patvirtinimo procedūras, taip pat šalinti administracinių gebėjimų kliūtis. Tipiniai didelės grąžos investicijų prioritetai apima mokyklas ir ikimokyklinį ugdymą bei priežiūrą, geležinkelių infrastruktūrą ir inovacijų sistemą. Sudėtingos federalinės struktūros, suskaidyta atsakomybė ir riboti finansiniai pajėgumai savivaldybių lygmeniu gali trukdyti laiku ir veiksmingai įgyvendinti projektus;

(19) palyginti nedidelė viešųjų investicijų į BVP dalis yra susijusi su viešųjų finansų kokybe, kurią būtų galima gerokai pagerinti. Viešąsias investicijas numatoma toliau finansuoti vykdant Specialiojo infrastruktūros ir poveikio klimatui neutralumo fondo veiklą. Tačiau specialiojo fondo išlaidų papildomumą ir kokybę dar galima pagerinti. Didesnis dėmesys kapitalo formavimui tose srityse, kurios didina ekonomikos našumo pajėgumus ir konkurencingumą, įskaitant švietimo ir įgūdžių ugdymo infrastruktūrą, o ne vartojimo didinimo tikslams, gali padėti labai padidinti teigiamą poveikį ilgalaikiam augimui. Kitas viešųjų finansų kokybės iššūkis – iš federalinio biudžeto pensijų sistemai skiriamos lėšos, kurios 2025 m. buvo 122 mlrd. EUR, t. y. ir toliau sudarė apie 25 % federalinės valdžios išlaidų, taip sumažinant produktyvesnių išlaidų galimybes. Numatoma, kad pensijų išlaidos toliau augs dėl 2025 m. prisiimtų įsipareigojimų padidinti motinoms skirtas pensijas ir iki 2031 m. išlaikyti teisės aktais nustatytą 48 % pajamų pakeitimo pensijomis normą. Pensijų reformos galimybės, akcentuojamos 22 konstatuojamojoje dalyje, galėtų sumažinti poreikį skirti lėšas iš biudžeto ir didinti socialinio draudimo įmokas, taip skatinant kartų tarpusavio teisingumą. Kitos galimybės padidinti bendrą viešųjų išlaidų veiksmingumą gali būti susijusios su papildomomis išlaidų peržiūromis ir jas atlikus vykdomais konkrečiais politikos veiksmais, pavyzdžiui, dėl neesminių subsidijų racionalizavimo arba panaikinimo;

(20) visuomenės senėjimas daro spaudimą išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientui, o tai kelia pavojų ilgalaikiam pensijų sistemos tvarumui ir valstybinių pensijų adekvatumui. Prognozuojama, kad 2025–2035 m. darbingo amžiaus (20–64 m.) gyventojų skaičius sumažės nuo 49 mln. iki 45 mln. Pensijų sistemos tvarumą taip pat mažina patrauklios ankstyvo išėjimo į pensiją galimybės ir tai, kad demografinis spaudimas neįvertinamas pagal tvarumo veiksnį, ar kad išėjimo į pensiją amžius nepakoreguojamas taip, kad atspindėtų ilgėjančią tikėtiną gyvenimo trukmę. Pensijų sistemos tvarumą galėtų padėti padidinti pensijų indeksavimo peržiūra ir įmokų viršutinių ribų koregavimas. Pensijų komisijos ataskaita suteikia galimybę vykdyti plataus užmojo reformas. Visa pensijų sistema turi užtikrinti adekvačias pajamas senatvėje, o valstybinę pensijų pakopą turėtų papildyti profesinių ir asmeninių pensijų sistemos. Patartina geriau pasinaudoti kapitalu užtikrintų pensijų sprendimais. 2026 m. profesinių pensijų reforma yra teigiamas žingsnis, tačiau profesinių pensijų sistemos, taip pat reglamentuojamųjų profesijų valstybinės pensijų sistemos tebėra fragmentuotos. Kai kurių sistemų priežiūra yra decentralizuota iki žemių (*Länder*) lygmens; įgyvendinant kitas sistemas išmokos lieka nefinansuojamos, nes nėra specialaus turto fondo, kuriuo būtų užtikrinamos pažadėtos pensijos. Turto bazės trūkumas ir netinkamas kai kurių sistemų valdymas bei priežiūra taip pat yra vienos iš kliūčių, trukdančių ES formuotis tvirtesnėms rizikos kapitalo rinkoms. Be to, profesinių pensijų sistema apima tik apie 51 % darbuotojų, kurie moka socialinio draudimo įmokas, ir ši dalis mažėja, nes užimtumas perkeliamas į sektorius, kuriuose profesinių pensijų sistemos aprėptis yra mažesnė. Automatinis darbuotojų įtraukimas į turtu užtikrintų pensijų sistemą visų pirma galėtų būti naudingas mažesnes pajamas gaunantiems asmenims, kurie šiuo metu mažiau patenka į tos sistemos aprėptį, o tai padidintų pensijų adekvatumą. Atsižvelgiant į aukštą Vokietijos santaupų lygį, vykdant reformas pirmenybė turėtų būti teikiama mažas pajamas gaunančių asmenų, kurie šiuo metu pensijai taupo mažai, grupėms; be to, pageidautina, kad santaupos būtų nukreipiamos įmonėms reikiamo didesnio kapitalo, įskaitant rizikos kapitalą, teikimo tikslais, o ne kad būtų didinamas bendras santaupų lygis.

Kalbant apie asmenines pensijas, teisės aktais įtvirtinta reforma, per kurią pristatytas pensijos taupymo sąskaitos (*Altersvorsorgedepot*) be privalomų garantijų modelis, atveria galimybių gauti didesnę grąžą. Tačiau pagrindinis įgyvendinimo uždavinys bus užtikrinti, kad tokių sąskaitų valdymo išlaidos būtų ribotos. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu naudojimosi asmeninėmis pensijomis lygis yra palyginti nedidelis (30 %), būtų galima numatyti galimybę įsteigti mažų eksploatavimo išlaidų reikalaujantį vyriausybės paskirtą fondą, kuriuo pensijai taupę asmenys naudotųsi automatiškai (t. y. jei nenorėtų naudoti savo lėšų). Toks fondas taip pat galėtų pasitarnauti kaip orientyras rinkai sąnaudų ir praktikos klausimais;

(21) stiprinant paskatas didinti dirbtų valandų skaičių labai svarbus veiksnys yra darbo jėgai palanki mokesčių struktūra. Vokietijos darbuotojai susiduria su vienu didžiausių mokesčių pleištu (įskaitant darbo pajamų mokesčius ir socialinio draudimo įmokas) ES. Paskatas didinti dirbtų valandų skaičių, ypač kalbant apie mažą darbo užmokestį gaunančius asmenis, visų pirma mažina dideli mokesčiai ir griežtos išmokų mažinimo taisyklės (pvz., pajamoms augant išmokos mažinamos). Susituokusių porų bendro apmokestinimo (*Ehegattensplitting*) taisyklėmis antrieji šeimoje uždirbantys asmenys, kurie dažnai yra moterys, neskatinami dirbti daugiau valandų. Valstybinė gerovės komisija neseniai nurodė galimus patobulinimus, susijusius su išmokų mažinimo supaprastinimu ir socialinio administravimo skaitmenizacija; ši komisija taip pat pasiūlė padidinti gerovės sistemos veiksmingumą ir taip sumažinti skurdo riziką supaprastinant ir gerinant galimybes gauti išmokas. Socialinių išmokų reformų įgyvendinimą papildžius pajamų mokesčių sumažinimu, visų pirma mažas ir vidutines pajamas gaunantiems asmenims (kaip paskelbta koalicijos susitarime), taip pat pakoregavus sutuoktinių bendro apmokestinimo ir sveikatos draudimo taisykles, darbo jėgos pasiūlos paskatos galėtų gerokai išaugti. Alternatyvių pajamų potencialą, be kita ko, regionų lygmeniu, galėtų padidinti mokesčių derinio pertvarkymas į jį įtraukiant mažiau iškraipančius mokesčius, taip pat aplinkai žalingų mokesčių subsidijų mažinimas užuot jas didinus;

(22) kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą Sąjungos finansavimo priemonių įgyvendinimą, be kita ko, Europos semestro kontekste, itin svarbus tebėra sistemingas, prasmingas ir savalaikis vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(23) sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir Europos socialinio fondo+ (ESF+), įgyvendinimas Vokietijoje tiek pagal projektų atranką, tiek pagal mokėjimus vyksta lėčiau nei vidutiniškai ES. Svarbu aktyviau ir sparčiau dėti pastangas, siekiant užtikrinti, kad šios investicijos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Vokietija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas konkurencingumui ir ekonomikos augimui skatinti. Tačiau ji ir toliau patiria įgyvendinimo sunkumų, be kita ko, susijusių su išlaidų tikslų pasiekimu 2026 m. pabaigoje. Labai svarbu užtikrinti, kad naujos investicijos, kurias Vokietija nustatė atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma investicijos, susijusios su penkiais Laikotarpio vidurio peržiūros reglamente ([15]) nustatytais prioritetais, būtų vykdomos greitai ir veiksmingai;

(24) Vokietija taip pat susiduria su įvairiais iššūkiais, susijusiais su inovacijomis, ekonomikos įvairinimu, verslo dinamiškumu ir privačiosiomis investicijomis, viešojo administravimo skaitmenizacija, skaitmenine infrastruktūra, būsto įperkamumu, priklausomybe nuo iškastinio kuro, investicijomis į energetikos sistemas ir pastatų, transporto ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, darbo jėgos pasiūla, įgūdžiais, specialistų iš ES nepriklausančių šalių pritraukimu ir išlaikymu, švietimo rezultatais, taip pat ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei visos dienos mokyklų prieinamumu;

(25) privačiojo sektoriaus inovacijos sutelktos didelėse įmonėse, konkrečiuose regionuose ir vidutinio lygio technologijų sektoriuose. Mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) mokslinių tyrimų ir plėtros išlaidos tebėra nedidelės (2023 m. jos siekė 0,18 % BVP, o ES vidurkis buvo 0,47 %). Inovacijų veikla sutelkta vidutinio lygio technologijų sektoriuose. Inovacijų aplinkai galėtų būti naudingas didesnis viešasis finansavimas giliosioms technologijoms ir transformatyvioms inovacijoms. Mokslinių tyrimų ir plėtros rezultatai, vertinant pagal dažniausiai cituojamų publikacijų ir patentų paraiškų skaičių, suprastėjo. Vokietijoje sunku komercializuoti akademinius mokslinius tyrimus. Sistemingesnis požiūris į žinių perdavimą, be kita ko, nustatant, kad perversminės investicijos yra prioritetinė viešojo finansavimo sritis, galėtų paskatinti aukštos kokybės akademinius mokslinius tyrimus paversti komerciškai perspektyviais produktais. Šiuo metu šiam procesui dažnai trukdo struktūriniai apribojimai, pavyzdžiui, finansavimo ir karjeros paskatų sistemos, kuriose nepakankamai teikiama pirmenybė komercializacijai, taip pat užsitęsusios ir biurokratinės derybos dėl intelektinės nuosavybės, dėl kurių vilkinamas mokslinių tyrimų pavertimas rinkai parengtomis inovacijomis arba nuo jo atgrasoma. Siekiant pažangiausių inovacijų, svarbu remti našius klasterius (pvz., įgyvendinant kompetencijos iniciatyvas), kartu skatinant įmonėms pritaikytas mokslinių tyrimų ir plėtros ekosistemas ir užtikrinant joms mokslinių tyrimų ir technologijų perdavimo infrastruktūrą;

([15]) 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/1914, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

(26) Vokietijos ekonomikos pertvarka intensyvėja, o įmonių nemokumo (*Personen- und Kapitalgesellschaften*) lygis pasiekė aukščiausią lygį per 20 metų. Sunkumų patiriančių įmonių skaičius auga, taip pat didėja struktūrinės problemos, ypač pramonės pertvarkos regionuose. Todėl tampa dar svarbiau sudaryti palankesnes sąlygas įmonėms patekti į rinką ir augti, taip pat spartinti išteklių perskirstymą iš negyvybingų įmonių į produktyvias ir novatoriškas įmones, įskaitant startuolius ir veiklą plečiančias įmones. Naujai įsteigtų startuolių skaičius 2025 m., palyginti su ankstesniais metais, išaugo, tačiau startuolių veiklos mastas tebėra mažesnis nei 2018 m., o bendras polinkis pradėti verslą Vokietijoje išlieka palyginti mažas. Vokietijos priklausomybė nuo vidutinio lygio technologijų pramonės šakų ir mažesnis inovacijų diegimo rezultatų lygis rodo, kad rinkose, kuriose dominuoja įsitvirtinusios pramonės šakos ir technologijos, šalis gali patirti susaistymo poveikį, o nauji rinkos dalyviai susiduria su sunkumais siekdami skatinti besiformuojančias technologijas ir pristatyti pramoninei bazei skirtas inovacijas. Vienas iš pagrindinių jauniesiems verslininkams, visų pirma veiklą plečiančioms įmonėms, kylančių iššūkių tebėra finansavimas. Institucinių investuotojų, kaip kapitalo teikėjų, vaidmens stiprinimas galėtų padėti stiprinti kapitalo rinkas ir didinti veiksmingumą bei investicijų augimą. Nors rizikos kapitalo sistema remiama įvairiomis vyriausybės programomis, visų pirma per plėtros banką „KfW“, rizikos kapitalo ir privataus kapitalo fondų valdymas Vokietijoje privatiems valdytojams galėtų tapti patrauklesnis sumažinus su partnerystės struktūromis susijusį mokestinį netikrumą. Apskritai įmonių finansavimą būtų galima pagerinti sukūrus veiksmingesnę bankų rinką, kurioje būtų teikiamos pigesnės paskolos ir lankstesni produktai. Tam trukdo veiklos neveiksmingumas: Vokietijos bankų išlaidų ir pajamų santykis 2025 m. kovo mėn. buvo 58,3 %, palyginti su 54 % siekusiu ES vidurkiu. Tokį neveiksmingumą galėtų gerokai sumažinti konsolidacija, susijungimai, įskaitant susijungimus su kitų ES valstybių narių bankais, operacijų centralizavimas;

(27) Vyriausybė planuoja einamuoju teisėkūros laikotarpiu įmonių administracines išlaidas sumažinti 25 %. Tačiau nepanašu, kad siekiant šių plataus užmojo tikslų būtų taikomos iš esmės naujos priemonės ar stiprinamos kompetencijos, kuriomis būtų skatinamas veiksmingas naštos mažinimas. Toks mažinimas itin svarbus, nes daugelis įmonių praneša apie vėlavimus (62 %) ir dėl administracinės sąveikos išaugusias veiklos išlaidas (44 %). Veiksmingos priemonės galėtų apimti supaprastintas taisykles dėl dokumentinių įrodymų, platesnį standartizuoto administracinio patvirtinimo naudojimą ir fiksuota norma grindžiamus metodus, o ne tikslų kiekvieno konkretaus atvejo tikrinimą. Išsamus sąnaudų ir naudos vertinimas galėtų padėti užtikrinti, kad su nauju reglamentavimu susijusios pastangos būtų proporcingos jo teikiamai naudai. Atsižvelgiant į tai, kad Vokietija bendrojoje rinkoje užima svarbią vietą, ypač svarbu mažinti nacionalines ir regionines kliūtis EEE vidaus prekybai prekėmis ir paslaugomis, be kita ko, vengiant apsunkinančio ES teisės aktų įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu ir mažinant pakuočių ir atliekų tvarkymo reikalavimų laikymosi naštą;

(28) Vokietija stengiasi gerinti savo viešųjų paslaugų skaitmenizaciją, tačiau pastebimos išmatuojamos pažangos dar nepadaryta. Vokietijos rezultatai siekiant pagrindinių skaitmeninio dešimtmečio tikslų, susijusių su skaitmeninių viešųjų paslaugų teikimu piliečiams ir įmonėms, tebėra prastesni už ES vidurkį. Ne iki galo sudarytos pagrindinės sąlygos, būtinos siekiant užtikrinti sklandų skaitmeninį administravimą ir kurti elektroninės atpažinties sistemas bei susietuosius duomenų registrus. Šalis atsilieka skaitmeninių sprendimų, skirtų civilinių, komercinių ir administracinių teismo bylų inicijavimui ir eigos sekimui, diegimo srityje. Be to, naujai sukurtos skaitmeninės paslaugos nėra nuosekliai diegiamos visuose regionuose ir savivaldybėse, o tai riboja jų teritorinę aprėptį ir galimybę jas taikyti platesniu mastu. Be to, teikiamos skaitmeninės paslaugos dažnai nėra pakankamai patogios naudoti – piliečiai ir įmonės vis dar susiduria su sudėtingomis, tik iš dalies skaitmenizuotomis procedūromis, ir turi nuolat palaikyti ryšį su įvairiomis institucijomis. Tai rodo platesnio masto poreikį modernizuoti viešąjį administravimą geriau koordinuojant įvairių valdžios lygmenų veiksmus arba koreguojant jų atsakomybę. Federalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos galėtų plačiau naudoti bendrus skaitmeninius komponentus bei standartus ir konsoliduoti sutampančias administracines procedūras. Toks modernizavimas taip pat tampa vis svarbesnis siekiant išsaugoti administracinius pajėgumus didėjančio darbuotojų trūkumo sąlygomis, tad skaitmenizacija, automatizavimas ir paprastesnės procedūros tampa pagrindiniais veiksmingo ir atsparaus viešojo administravimo veiksniais;

(29) Vokietijoje priimami teisės aktai, kuriais palengvinamas šviesolaidinių ir judriojo ryšio tinklų leidimų išdavimas, ir taip daroma tolesnė pažanga šalies junglumo infrastruktūros plėtros srityje. Nepaisant šios pažangos, šalies į patalpas įvesto šviesolaidinio ryšio (FTTP) aprėptis tebėra antra mažiausia ES. Nuolatinės aprėpties spragos ir dideli regioniniai skirtumai kelia riziką, kad bus varžomas konkurencingumas, ribojamas našumo augimas ir lėtinamas duomenims imlių skaitmeninių technologijų diegimas. Siekiant pasivyti kitas valstybes nares, būtina, kad federalinės ir regioninės valdžios institucijos veiksmingai įgyvendintų įsipareigojimus suteikti galimybes privačiajam sektoriui nuolat investuoti, kai įmanoma, ir prireikus teiktų viešąją paramą;

(30) 2025 m. investicijos į būstą Vokietijoje mažėjo penktus metus iš eilės – nuo 2020 m. jos sumažėjo 20 %, o tai prisidėjo prie būsto įperkamumo problemų ir platesnio masto ekonomikos sąstingio. Didėjantis nuomos kainų – nustatytų anksčiau sudarytose sutartyse ir nustatomų naujose sutartyse, atotrūkis lemia būsto rinkos įšaldymą, o tai riboja darbo jėgos judumą. Nuomos reguliavimo priemonėmis neatsižvelgiama į pagrindines būsto trūkumo priežastis ir jos gali susilpninti privačių investicijų paskatas bei trukdyti veiksmingai naudoti esamą būstą. Sudėtingas ir ilgai trunkantis žemės naudojimo planavimo procesas gali trukdyti dažniau perskirstyti žemę būsto reikmėms arba tankinti jos apgyvendinimą. Priimtas teisės aktu dėl spartesnio statybos proceso (*Bauturbo*), kuriuo siekiama paspartinti planavimo ir leidimų išdavimo procedūras, tačiau jo įgyvendinimas savivaldybėse tebėra nevienodas. Siekiant padidinti būsto pasiūlą labai svarbu mažinti statybos sąnaudas, kurios yra didžiausios ES. Įgyvendinant paskelbtą E tipo būsto standartą, kuris yra paprastesnis, poreikiais grindžiamas statybos standartas, reikės užtikrinti teisinį tikrumą taikant paprastesnius standartus. Siekiant įveikti investicijų į būstą iššūkį, būtinos statybos inovacijos, dar labiau supaprastintos ir racionalizuotos taisyklės, skaitmenizuoti procesai, geresnis žemės naudojimo planavimas, geresnės transporto jungtys, taip pat socialinio būsto fondo didinimas ir socialiai tikslingesnis esamų būstų naudojimas;

(31) Vokietija toliau darė pažangą energetikos pertvarkos srityje, visų pirma didindama atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą. Tačiau iškastinis kuras vis dar sudaro didelę energijos rūšių derinio dalį. Kad pasiektų savo klimato srities tikslus, Vokietija turėtų toliau spartinti laipsnišką iškastinio kuro atsisakymą visuose, o pirmiausia – būsto ir transporto, sektoriuose, kartu remdama ekonomiškai efektyvų atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą ir tinklo infrastruktūros modernizavimą;

(32) nepaisant padarytos pažangos, tebėra struktūrinių iššūkių, susijusių su veiksmingu didėjančių ir kintančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos kiekių integravimu į elektros energijos sistemą. Tinklo perkrova dėl geografinio atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ir paklausos centrų neatitikimo riboja visapusišką atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, didina sistemos sąnaudas ir mažina pralaidumą, prieinamą tarpvalstybinės prekybos tikslais. Vokietija toliau deda pastangas išplėsti perdavimo tinklą, tačiau pažanga turės būti spartinama siekiant užtikrinti, kad prekybos tikslais būtų prieinama bent 70 % techninio tarpvalstybinio pralaidumo. Nepaisant pastarojo meto pastangų šiuo tikslu, didesni tinklo mokesčiai regionuose, kuriuose gausu atsinaujinančiųjų išteklių energijos, atgraso nuo pramonės lokalizavimo netoli gamybos vietų. Šie mokesčiai galėtų būti reformuoti į dinamiškus regioninius tinklo mokesčius – taip jie galėtų būti susieti su faktine tinklo apkrova ir kartu sukurtų vietos kainos signalus. Vokietija ėmėsi veiksmų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir nacionalines priemones, kad paspartintų leidimų išdavimą ir remtų lankstumo sprendimus, tačiau ir toliau susiduriama su sunkumais didinant sistemos lankstumą ir užtikrinant veiksmingesnę atsinaujinančiųjų išteklių energijos integraciją į elektros energijos sistemą. Lankstumo galimybės, pavyzdžiui, kaupimas ir paklausos atsakas, dar nėra diegiamos pakankamu mastu, o tai riboja sistemos gebėjimą prisitaikyti prie kintamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos netaikant brangių intervencinių priemonių. Be to, ir toliau atsiliekama vykdant elektros energijos tinklų skaitmenizaciją, visų pirma skirstymo lygmeniu: pažanga diegiant išmaniuosius skaitiklius yra ypač lėta, duomenų prieinamumas yra ribotas, o tinklo operatoriai nepakankamai standartizuoja savo veiklą;

(33) būsto ir transporto sektoriuose, kuriems taikomas ES pastangų pasidalijimo reglamentas, išmetamas teršalų kiekis ir toliau gerokai viršija nacionalinius ir Europos mažinimo tikslus; tebėra didelis ir pramonės sektoriuje išmetamas teršalų kiekis. Vokietija turės paspartinti šių sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmus, kad pasiektų savo klimato srities tikslus ir padidintų energijos vartojimo efektyvumą. Pastatų sektoriuje Vokietija išplėtė pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendinamas finansinės paramos priemones, tačiau šalies 2030 m. tikslams pasiekti reikia tolesnių kompleksinių pastangų energijos vartojimo efektyvumo srityje, įskaitant pirminės energijos suvartojimo mažinimą. Transporto sektoriuje naudojama vis daugiau elektrinių transporto priemonių su baterijomis, tai remiama subsidijomis ir fiskalinėmis paskatomis. Tačiau pažanga tebėra nepakankama, kad būtų pasiekti 2030 m. tikslai, visų pirma susiję su sunkiosioms transporto priemonėms skirtos įkrovimo infrastruktūros plėtra. Taip pat būtina daugiau investuoti į geležinkelių tinklo modernizavimą, plėtrą ir skaitmenizavimą, kad būtų remiamas perėjimas nuo kelių transporto prie geležinkelių transporto, visų pirma krovininio transporto srityje, nes vis dar vyrauja krovinių vežimas keliais. Nepaisant įgyvendinamų priemonių, finansuojamų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir kitas nacionalines iniciatyvas, didelius geležinkelių projektus ir toliau vėluojama įgyvendinti, o dėl lėto skaitmeninių signalizacijos sistemų, visų pirma Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos (ERTMS), diegimo ir toliau ribojami pajėgumai, patikimumas ir tarpvalstybinė sąveika. Be to, Vokietijos ekonominis saugumas ir pramonės konkurencingumas priklauso nuo spartaus iškastinio kuro atsisakymo gamyboje, įskaitant energijai imlias pramonės šakas. Tačiau dėl sudėtingų leidimų išdavimo procedūrų, kurioms būdingos sutampančios jurisdikcijos ir neaiškus atsakomybės pasidalijimas, ir toliau atidedamos ypatingos svarbos investicijos į neiškastinių išteklių mažo anglies dioksido pėdsako ir nulinio ŠESD balanso pramonės gamybos technologijas. Siekdama pašalinti šias kliūtis, Vokietija turėtų supaprastinti infrastruktūros ir įrenginių, kuriais prisidedama prie perėjimo prie švarios pramonės, patvirtinimą;

(34) atsižvelgdama į itin svarbų žmogiškojo kapitalo vaidmenį didinant Sąjungos konkurencingumą ir strateginį savarankiškumą, 2026 m. Taryba rekomendavo valstybėms narėms imtis veiksmų, siekiant skubiai reaguoti į su žmogiškuoju kapitalu susijusius įgūdžių, švietimo ir mokymo srities struktūrinius iššūkius, trukdančius konkurencingumui. Vokietijai skirtos 2026 m. rekomendacijos gali padėti įgyvendinti Tarybos rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo Sąjungoje;

(35) nors kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas sumažėjo, jis tebėra didelė kliūtis augimui, našumui ir skaitmeninei bei žaliajai pertvarkai. 2025 m. pabaigoje apie darbo jėgos trūkumą pranešė beveik 30 % įmonių, o laisvų darbo vietų lygis vis dar viršija ES vidurkį. Nors užimtumo lygis yra aukštas, vidutinis dirbtų valandų skaičius vienam darbuotojui yra vienas mažiausių ES ir toliau mažėja. Tai iš dalies paaiškinama tuo, kad pusė visų darbuotojų moterų dirba ne visą darbo laiką. Darbo jėgos trūkumą dar labiau apsunkina įgūdžių trūkumas ir įgūdžių pasiūlos bei paklausos neatitiktis. Skaitmeniniai įgūdžiai palaipsniui gerėja, tačiau tebėra nevienodi. Darbo jėgos trūkumas ypač didelis priežiūros ir IRT sektoriuose, statybos sektoriuje ir su mokslu bei technika susijusiose srityse, kuriose reikalingi gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) įgūdžiai. Darbo jėgos trūkumas taip pat daro poveikį žaliajai pertvarkai itin svarbiems sektoriams, pvz., vandens tiekimo, kanalizacijos, atliekų tvarkymo ir energetikos. Šis trūkumas iš dalies atspindi teritorinę ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktį. Be to, dėl sumažėjusios gamybos daugelyje regionų vyksta dideli struktūriniai pokyčiai, o galimybės panaudoti perkeltąją darbo jėgą yra ribotos. Siekiant prisitaikyti prie struktūrinių pokyčių, politikos priemonės, kuriomis remiamas perėjimas iš vienos darbo vietos į kitą, turi tapti aktualesnės, o daugiausia dėmesio turi būti skiriama profesinių pokyčių ir regioninio darbo jėgos judumo, kurį, be kitų veiksnių, šiuo metu riboja maža būsto pasiūla darbo rinkos poreikių turinčiose vietovėse, skatinimui. Be šių prevencinių priemonių, įgūdžių trūkumo problemą Vokietijoje galėtų padėti spręsti visapusiška parama visų amžiaus grupių žemos kvalifikacijos darbuotojams, ypač neturintiems profesinio išsilavinimo. Galiausiai yra neišnaudotų galimybių pritraukti ir išlaikyti specialistus, pavyzdžiui, paspartinant, skaitmenizuojant ir centralizuojant administracines darbo jėgos migracijos procedūras ir dar labiau palengvinant kvalifikacijų pripažinimą spartesnio ir skaidresnio proceso metu;

(36) dėl prastų ir toliau prastėjančių švietimo rezultatų, ypač nepalankioje padėtyje esančių grupių, ir didelio anksti iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų skaičiaus dar labiau didėja kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas. Nuo ketvirtadalio iki trečdalio penkiolikmečių matematikos, skaitymo ir gamtos mokslų rezultatai yra prasti, o geriausių rezultatų pasiekusių asmenų dalis taip pat labai sumažėjo. Moksleivių socialinės ir ekonominės padėties poveikis švietimo rezultatams yra labai akivaizdus. 2022 m. 46,6 % palankių sąlygų neturinčių moksleivių neįgijo minimalių matematikos įgūdžių – gerokai daugiau nei 2015 m. (29,8 %). Be to, dviejų trečdalių (64 %) užsienyje gimusių moksleivių matematikos įgūdžiai buvo prasti, palyginti su 21,9 % moksleivių, kurie nėra imigrantai, o tai dar labiau didina socialinį ir ekonominį atotrūkį švietimo srityje. Beveik kas septintas Vokietijos jaunuolis (18–24 metų amžiaus) neturi jokios kvalifikacijos arba turi labai žemą kvalifikaciją ir yra laikomas anksti pasitraukusiu iš švietimo ir mokymo sistemos. Anksti iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų skaičius Vokietijoje yra vienas didžiausių ES (2025 m. – 13,1 %); nuo 2021 m. jis padidėjo. Prevencinės ir taisomosios priemonės, kuriomis būtų atsižvelgiama į regioninius skirtumus, galėtų padėti mažinti anksti iš *švietimo ir mokymo sistemos* pasitraukusių asmenų skaičių ir pagerinti švietimo rezultatus. Geresnis duomenų rinkimas ir jų sąveikumas mokyklų, socialinių tarnybų ir federacinių žemių (*Länder*) lygmenimis leistų geriau stebėti švietimo trajektorijas. Tai padėtų paramą prastai besimokantiems asmenims pritaikyti nuo ankstyvo amžiaus, stiprinti privalomo mokyklinio ugdymo ar mokymo iki 18 metų sistemą ir užtikrinti lanksčias mokymosi trajektorijas. Spartėjant ekonomikos skaitmenizacijai, investuojant į švietimą taip pat negalima atsilikti. Konkretiems poreikiams pritaikytas švietimas yra labai svarbus siekiant veiksmingų rezultatų, todėl ypač didelį susirūpinimą kelia mokytojų trūkumas – šiuo metu Švietimo ir kultūros ministrų nuolatinė konferencija (KMK) prognozuoja, kad iki 2035 m. trūks 49 000 mokytojų;

(37) gerinant kokybišką ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą ir visos dienos mokyklas būtų galima toliau sudaryti sąlygas prižiūrintiesiems asmenims, dažnai – moterims, dirbti visą darbo laiką, taip pat skatinti lygias galimybes visiems vaikams. Pusė visų darbuotojų moterų dirba ne visą darbo laiką – tai vienas iš aukščiausių rodiklių ES. Vaikų ir vyresnio amžiaus giminaičių priežiūra yra dažna priežastis dirbti ne visą darbo laiką, iš dalies dėl to, kad trūksta kokybiškų ir lanksčių ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugų bei visos dienos mokyklų. Apskaičiuota, kad šiuo metu trūksta 300 000 vaikų priežiūros ir vaikų darželių vietų, ir iki 2029 m. dar reikia sukurti 150 000 visos dienos mokyklų vietų, o nepatenkinti poreikiai regionuose skiriasi. Galimybė naudotis kokybiškomis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis ir visos dienos mokyklomis taip pat gali padėti sušvelninti nepalankias sąlygas, atsirandančias dėl socialinių ir ekonominių aplinkybių bei vokiečių kalbos žinių. Nacionalinės standartizuotos kalbinės paramos ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose diegimas galėtų padėti sukurti tvirtą pagrindą pagrindiniams įgūdžiams įgyti pradinėje mokykloje, taip padidinant Vokietijos švietimo sistemos, kuriai būdingas labai ankstyvas moksleivių skirstymas pagal gabumus, teisingumą. Šiuo metu vaikai iš turtingesnių namų ūkių į ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigas užrašomi beveik dvigubai dažniau nei jų mažiau pasiturintys bendraamžiai. Ekonomiškai efektyvios ilgalaikės priežiūros, ypač priežiūros namuose ir ambulatorinės priežiūros, plėtra taip pat galėtų palengvinti priežiūros pareigų vykdymą ir skatinti kartų tarpusavio teisingumą;

(38) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2026 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo EGAD planus, imtis veiksmų 2026 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Vokietijai skirta 1 rekomendacija padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią, penktą ir septintą rekomendacijas dėl euro zonos, 2 rekomendacija padeda įgyvendinti ketvirtą rekomendaciją dėl euro zonos, 3 rekomendacija padeda įgyvendinti penktą, septintą ir devintą rekomendacijas dėl euro zonos, 4 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą rekomendaciją dėl euro zonos, o 5 rekomendacija padeda įgyvendinti penktą rekomendaciją dėl euro zonos,

REKOMENDUOJA Vokietijai 2026 ir 2027 m. imtis šių veiksmų:

1. toliau laikytis 2025 m. spalio 10 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir kartu pasinaudoti galimybe pagal Tarybos aktyvuotą nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Didinti bendras gynybos bei saugumo išlaidas ir stiprinti parengtį, kartu užtikrinant skolos tvarumą ir išlaidų efektyvumą, taip pat laipsniškai pritaikyti biudžetą, kad būtų išlaikytos struktūriškai didesnės gynybos išlaidos. Užtikrinti, kad priemonės, kurių imamasi siekiant sušvelninti energijos kainų kilimo poveikį, būtų laikinos, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ar reaguoti į energijai imlių įmonių poreikius ir kad jos išsaugotų paskatas taupyti energiją, o jų fiskaliniai kaštai būtų suderinti su įsipareigojimais pagal ES fiskalinę sistemą. Toliau įgyvendinti reformas ir skirti investicijas, kuriomis grindžiamas pratęstas koregavimo laikotarpis, kaip rekomenduojama 2025 m. spalio 10 d. Tarybos rekomendacijoje. Remti viešųjų investicijų įgyvendinimą plečiant priemones, kuriomis siekiama paspartinti leidimų išdavimo ir vykdymo procedūras. Gerinti viešųjų finansų kokybę užtikrinant, kad naujasis Specialusis infrastruktūros ir poveikio klimatui neutralumo fondas (*Sondervermögen*) didintų gamybinio kapitalo atsargas, taip pat ribojant subsidijas ir pervedimus iš federalinio biudžeto į pensijų sistemą. Didinti valstybinių pensijų tvarumą, kartu išlaikant pensijų adekvatumą, be kita ko, skatinant ilgesnį profesinį gyvenimą, ir stiprinti profesinių ir individualių pensijų sistemas. Tobulinti mokesčių derinį ir didinti gerovės sistemos veiksmingumą bei efektyvumą, kad būtų stiprinamos paskatos, be kita ko, antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims, didinti dirbtų valandų skaičių;

2. užtikrinti pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę įgyvendinamų reformų ir investicijų tęstinumą. Sparčiau dėti pastangas įgyvendinti sanglaudos politikos programas, kai tikslinga, remiantis išteklių perskirstymu strateginiams prioritetams ir lankstumo galimybėmis, dėl kurių susitarta sanglaudos politikos sistemos laikotarpio vidurio peržiūros kontekste;

3. remti pokyčius skatinančias inovacijas, be kita ko, sudarant palankesnes sąlygas mokslinių tyrimų komercializacijai. Sudaryti palankesnes sąlygas ekonomikos įvairinimui, verslo dinamiškumui ir skatinti privačias investicijas remiant verslumą, gerinant startuolių ir veiklą plečiančių įmonių galimybes gauti finansavimą, supaprastinant reglamentavimą ir mažinant administracinę naštą. Spartinti viešojo administravimo modernizavimą ir skaitmenizaciją, be kita ko, mažinant tarp įvairių valdžios lygmenų vykdomo administravimo sudėtingumą, didinant bendrų standartų naudojimą ir pertvarkant viešąsias paslaugas, kad jos būtų patogios naudoti ir nuosekliai prieinamos visoje šalyje. Spartinti itin didelio pralaidumo skaitmeninių ryšių tinklų diegimą. Gerinti investicijų į būstą sąlygas, kad būstas taptų įperkamesnis – toliau paprastinti reglamentavimą ir procedūras, peržiūrėti su nuoma susijusius teisės aktus, telkti papildomą žemę statybai ir didinti socialinio būsto statybos apimtis;

4. toliau mažinti bendrą priklausomybės nuo iškastinio kuro lygį ir sudaryti palankesnes sąlygas atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtrai, be kita ko, plėtojant lanksčias sistemas, pavyzdžiui, kaupimo sprendimus, kad būtų galima sumažinti kainas esant didžiausiai paklausai. Nukreipti investicijas į ekonomiškai efektyvią ir neutralaus anglies dioksido poveikio elektros energijos sistemą, be kita ko, skatinant tinklui palankią atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą ir lanksčius vartojimo modelius, kartu stiprinant regioninę integraciją plečiant perdavimo koridorius ir remiant tarpvalstybinę elektros energijos rinkų ir tinklų integraciją. Skatinti elektros tinklų skaitmenizaciją, visų pirma skirstymo lygmeniu, ir spartinti pažangiųjų skaitiklių diegimą. Spartinti pastatų, pramonės ir transporto sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesą, be kita ko, renovuojant ir skaitmenizuojant geležinkelių tinklą ir mažinant leidimų išdavimo kliūtis infrastruktūrai ir įrenginiams, kuriais prisidedama prie perėjimo prie švarios pramonės;

5. didinti darbo jėgos pasiūlą ir spręsti kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą, visų pirma didinant dirbtų valandų skaičių, stiprinant įgūdžius, aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis sudarant palankesnes sąlygas keisti darbo vietas, taip pat geriau pritraukiant ir išlaikant specialistus iš ES nepriklausančių šalių. Gerinti švietimo rezultatus, be kita ko, skatinant kompetenciją, užkertant kelią ankstyvam pasitraukimui iš švietimo ir mokymo sistemos ir teikiant tikslinę paramą nepalankioje padėtyje esančioms grupėms. Gerinti ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei visą dieną veikiančių mokyklų prieinamumą ir kokybę, taip pat ekonomiškai efektyvios ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 10 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. HARRIS